

Sygn. akt: III AUa 918/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski (spr.)

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSO del. Magdalena Lisowska

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Sztuka

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2014 r. w Łodzi

sprawy **P. H.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o emeryturę,

na skutek apelacji P. H.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 22 marca 2013 r., sygn. akt: V U 9/13,

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 918/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 listopada 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił P. H. prawa do emerytury nauczycielskiej, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił wymaganego okresu ubezpieczenia oraz nie rozwiązał stosunku pracy.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, że nie uwzględnił jako okresu pracy nauczycielskiej pracy w: (...) Ośrodku (...) w S. w latach 1971 - 72, Gminnym Ośrodku (...) w K. w latach 1973 - 74, (...) na stanowisku zastępcy dyrektora w latach 1976 - 79, Międzywojewódzkiej Szkole(...) (...) w K. w latach 1984 - 89.

Decyzją z dnia 21 grudnia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił P. H. prawa do emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach albowiem wnioskodawca nie przedstawił świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przez okres co najmniej 15 lat. Tym samym organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia we wskazanych wyżej jednostkach.

W odwołaniach od powyższych decyzji P. H. wnosił o zmianę pierwszej decyzji i przyznanie mu wnioskowanego pierwotnie świadczenia przy zaliczeniu spornego okresu jako okresu pracy nauczycielskiej, ewentualnie o zmianę drugiej decyzji i przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołań.

Wyrokiem z dnia 22 marca 2013r. Sąd Okręgowy w Kaliszu oddalił odwołania.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zapadło w następującym stanie faktycznym:

P. H. ur. (...), na dzień 31 grudnia 2008r. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym łącznie 41 lat, 3 miesiące i 7 dni. Uznanym przez ZUS okresem pracy nauczycielskiej odwołującego na powyższy dzień wynosi 17 lat, 1 miesiąc i 24 dni przypadający w latach 1990 - 2008.

Na dzień 31 grudnia 1998 r. uznane przez ZUS okresy ubezpieczenia wynoszą 30 lat, 11 miesięcy i 24 dni. Uznane przez ZUS okresy pracy w warunkach szczególnych na ten dzień wynoszą 7 lat, 11 miesięcy i 22 dni przypadające w latach 1990 - 98.

P. H. pozostaje nadal w stosunku pracy w (...) w R., zawiązanym w 1990 roku.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że P. H. nie przysługuje prawo do emerytury nauczycielskiej przewidzianej w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 118 z 2003r., poz. 112 z późn. zm.) ponieważ nie rozwiązał stosunku pracy. Sąd ocenił przy tym zgłoszone w odwołaniu okresy pracy w latach 1971 – 89 i uznał, że w żadnym z tych okresów odwołujący nie wykonywał pracy w jednej z jednostek wymienionych w przepisie art. 1 cytowanej wyżej ustawy Karta Nauczyciela, nie było zatem warunków, aby do okresu pracy nauczycielskiej uznanego przez ZUS doliczyć dalsze zgłoszone przez odwołującego okresy.

Odwołującemu nie przysługuje również prawo do emerytury przewidzianej w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity późn. zm.), ponieważ nie legitymuje się on wymaganym 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Odwołujący przed 1980r. zatrudniony był na innych stanowiskach niż nauczyciel. Nie wykonywał więc pracy nauczycielskiej o jakiej jest mowa w § 15 cytowanego wyżej rozporządzenia. Przepis ten odwołuje się do prac wymienionych w art. 1 pkt 1-7 ustawy Karta Nauczyciela. Są to: 1) nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni państwowych szkół i innych placówek oświatowych i szkoleniowych, wychowawczych, opiekuńczo-wychowawczych, utworzonych i działających na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1972r. Nr 16, poz. 114 i z 1975 r. Nr 45, poz. 234),

2) nauczyciele i wychowawcy placówek leczniczych, leczniczo-wychowawczych i leczniczo-opiekuńczych,

3) nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich, rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych oraz szkół przy zakładach karnych,

4) pracownicy pedagogiczni bibliotek szkolnych i pedagogicznych, ośrodków metodycznych i placówek poradnictwa wychowawczo-zawodowego,

5) nauczyciele zatrudnieni w szkołach, placówkach kształcenia artystycznego dzieci i młodzieży, placówkach wychowawczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, prowadzonych przez związki spółdzielcze, instytucje i organizacje społeczne prowadzące statutową działalność oświatowo-wychowawczą i kształcenie artystyczne,

6) nauczyciele zatrudnieni w organach administracji państwowej na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych w zakresie ustalonym ustawą,

7) nauczyciele zatrudnieni w organizacjach politycznych i społecznych oraz w związkach zawodowych na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych w zakresie ustalonym ustawą.

Placówki, w których odwołujący wykonywał zatrudnienie w omawianych w tym miejscu latach nie były placówkami oświatowo - wychowawczymi. Domy kultury nie były bowiem takimi placówkami. Ich działalność opierała się na przepisach o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Od takich placówek należy odróżnić młodzieżowe domy kultury, których działalność w badanym okresie regulowała ustawa z dnia 15 lipca 1961r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. z 1971 r. nr 32 poz. 160 z późn. zm.). Wśród placówek wymienionych w tej ustawie znajduje się młodzieżowy dom kultury. Brak oddzielnego wyróżnienia w tej ustawie domu kultury sprawiło przyjęcie o pominięciu w systemie oświaty tego rodzaju placówek. Zatem w latach 1971 - 79 odwołujący nie był pracownikiem jednej z placówek działających w oparciu o przepisy wskazanej wyżej ustawy. Nie był tym samym pracownikiem wykonującym pracę nauczycielską wymienioną w cytowanym wyżej przepisem § 15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. W ocenie Sądu Okręgowego, (...) Szkoła (...) (...) również nie była placówką oświatową w rozumieniu ustawy o systemie oświaty. Nie było więc warunków aby i ten okres pracy wnioskodawcy zaliczyć do uprawnień przy ubieganiu o wcześniejszą emeryturę jako okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Tym samym, odwołania jako bezzasadne podlegały oddaleniu zgodnie z art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c.

W apelacji ubezpieczony zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając błędne niezaliczenie do okresu pracy pedagogicznej zatrudnienia przez 8 lat i 8 miesięcy w placówce kultury oraz nieuwzględnienie prawa do wcześniejszej emerytury, które skarżący nabył pracując ponad 10 lat w aparacie partyjnym.

Wskazując na tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że Sąd Okręgowy nie ustalił na jakiej podstawie działała (...) Szkoła (...) (...) w K., co zdaniem apelującego jest niezbędne do ustalenia czy podlega przepisom Karty Nauczyciela czy nie. Na okoliczność pracy w Ośrodku (...), Gminnym Ośrodku (...), apelujący dysponuje wieloma dowodami świadczącymi o tym, iż zajmował się tam pracą z dziećmi i młodzieżą. Ponadto, apelujący podniósł, że przez ponad 10 lat pracował w aparacie partyjnym głównie prowadząc Rejon Ewidencji Partyjnej (etat (...) w K.), co winno skutkować nabyciem przez niego prawa do emerytury po 60 roku życia na podstawie ustawy, która została zniesiona na początku lat 90.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

W myśl art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela, nauczyciel spełniający warunki określone w tym przepisie może „po rozwiązaniu stosunku pracy – przejść na emeryturę”. W brzmieniu obowiązującym przed dniem 31 sierpnia 2007 roku, a po dniu 1 stycznia 1999 roku, nadanym przez art. 150 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z zasadami nowego systemu emerytalnego, art. 88 Karty uzupełniony został o dodatkową regulację - ust. 2a, obejmującą nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku, którym zagwarantowano prawo do emerytury, o której mowa w ust. 1, bez względu na wiek w ciągu 10 lat od dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego. Art. 88 Karty Nauczyciela jest przepisem szczególnym, podlega ścisłej wykładni i zarówno w ust. 1 jak i w ust. 2a przejście na emeryturę uzależnione jest od rozwiązania stosunku pracy na wniosek nauczyciela. Nauczyciel urodzony po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku, chcący przejść na wcześniejszą emeryturę, musi do dnia 31 grudnia 2008 roku spełnić warunki dotyczące stażu, tj. posiadania 30-letniego okresu zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy nauczycielskiej, natomiast nie będzie musiał spełnić warunku rozwiązania stosunku pracy do dnia 31 grudnia 2008 roku. Warunek rozwiązania stosunku pracy zachowany jest zatem względem wszystkich

nauczycieli, o których mowa w art. 88 Karty Nauczyciela, istnieje natomiast możliwość odroczenia jego spełnienia przez nauczycieli, dla których możliwość przejścia na emeryturę bez osiągnięcia wieku emerytalnego wygasa z dniem 31 grudnia 2008 roku.

Wobec powyższego, prawo do emerytury nauczyciel nabywa po rozwiązaniu stosunku pracy, a więc istotna jest data rozwiązania umowy o pracę. Natomiast w przedmiotowej sprawie bezspornym jest, że wnioskodawca nadal pozostaje w zatrudnieniu, nie spełnia więc jednej z przesłanek do przyznania mu prawa do emerytury nauczycielskiej. Skoro zaś rozwiązanie umowy o pracę nie nastąpiło, to wszelkiego typu inne okoliczności dotyczące okresu pracy nauczycielskiej są drugorzędne. Sąd Apelacyjny w pełni podziela rozważania w tej materii Sądu pierwszej instancji. W konsekwencji stanowisko Sądu Okręgowego, iż P. H. nie przysługuje prawo do emerytury nauczycielskiej, jest prawidłowe.

Prawidłowe jest również stanowisko Sądu Okręgowego, że ubezpieczonemu nie przysługuje emerytura na gruncie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity ze zm.). Zgodnie z treścią tego przepisu, ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, tj. po ukończeniu 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – na dzień 1 stycznia 1999r. osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) – 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy, to jest 25 lat. W myśl § 2 w/w rozporządzenia okresy pracy uzasadniające prawo do wcześniejszego świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Z ustaleń Sądu Okręgowego, które Sąd Apelacyjny uznaje za własne wynika, że P. H. nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że ubezpieczony w spornych okresach zatrudnienia w (...) Ośrodku (...) w S., Gminnym Ośrodku (...) w K., (...) oraz Międzywojewódzkiej Szkole (...) (...) w K., nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach. Praca w ogólnie pojętych ośrodkach kultury nie spełnia bowiem przesłanek zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych, określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Podniesiona w apelacji okoliczność działalności partyjnej wnioskodawcy nie ma żadnego wpływu na rozstrzygnięcie w sprawie, albowiem działalność partyjna nie stanowi pracy w warunkach szczególnych wymienionej w rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W postępowaniu apelacyjnym wnioskodawca wskazywał na trudną sytuację osobistą związaną z zatrudnieniem u dotychczasowego pracodawcy oraz problemami zdrowotnymi, jednakże okoliczności te nie mogą stanowić przesłanki do przyznania wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury. Wskazać przy tym należy, że w prawie ubezpieczeń społecznych nie stosuje się klauzul generalnych zasad współżycia społecznego (por. postanow. SN z 27.10.2009r., II UK 81/09, Lex nr 574541). Przepisy prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych są przepisami bezwzględnie obowiązującymi i przy ich stosowaniu ani organ rentowy ani sąd nie mogą mieć na uwadze zasad współżycia społecznego; przepisy te muszą być bezwzględnie przestrzegane w stosunku do wszystkich nawet, jeśli jawią się one osobie zainteresowanej jako subiektywnie niesprawiedliwe.

W tym stanie rzeczy, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji swojego wyroku.